

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Om Censur. (Med særdeles Betragtning af Sjællands Klerkemøde.)

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Om Censur. (Med særdeles Betragtning af Sjællands Klerkemøde.)", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 1172. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1812_187-txt-shoot-idm174.pdf (tilgået 24. juni 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Om Censur.

Med særdeles Betragtning af Sjællands Klerkemøde.

(Slutningen af det i forrige Numer afbrudte Stykke.)

Hvo, som har betænkt dette, maa vist høiligen undres over, at i en Tid som den nærværende og i et Land som Danmark, kan blive raadet til en Censur ved Landemodet, som Noget, der skulde være gavnligt for Religion og Videnskaber; i et Land, hvor Man uden Censur kan lade derom prænte hvad Man vil, skulde Ordene censureres før de udgik af Munden; skulde Man frygte for dens Virkning paa boglærde Mænd; hvor Alle tale frit, skulde Præster være de, hvis Mund til Religionens og Videnskabernes Tarv skulde *bindes!* Noget mere Taabeligt, noget mere Rasende eller og Ondskabsfuldt lader sig ikke tænke. Var det virkelig kommet saavidt, at Religion og Videnskaber maatte frygte for hvad der taltes aabenbar af og imellem Præster, da kunde baade Moder og Døttre ligesaagodt strax se sig om anden Leilighed, thi i det Land vare de husvilde, taltes de end ikke for nær, saa glemtes de, og det er dog af Alt det Værste. Dog, Gud ske Lov! saavidt er det endnu ikke kommet i Danmark, det er ikke engang kommet saalangt, som jeg engang halv hovmodig og halv mismodig tænkte, baade Kristendom og Videnskaber har i den danske Kirke sine tro Venner og Talsmænd, vist nok ere de ingenlunde enten saa mange, saa nidkære, eller saa frimodige, som det høilig var at ønske; men med Guds Hjelp vil baade Tallet og Modet daglig voxer, og hvad skal Man da dømme om et Raad, som, naar det fulgtes, maatte kuldkaste den ypperste Indretning til Religions og Videnskabeligheds Fremme, der i mange Aar er gjort, thi saaledes maa Man vel med Føie kalde det Klerkemøde, hvor det levende Ord indsættes i sin tabte Ret, hvor Præster samles for at oplive, opvarme og styrke hinanden i de onde Dage. Vist nok kan der findes Enkelte af de udygtige eller vantro Medlemmer, som trænge sig frem og lade deres Røst høre; men hvad skader det? enten ere Præsterne henrevne af Tidens Strøm, og da er der Intet at tabe men vel at vinde, eller de have staaet den imod, hvor den brusende stærkest, og da lade de sig vist ei drive som Bølger af en Vind, som blæser der, hvor Luther og Bugenhagen med de høiærværdige Mænd fra Palladius til Balle staa maalede for deres Øine. Kommer Nogen med Snak eller Tant, da kan han jo let i al Anstændighed vorde hilset saa, at han ei tiere skal lystes ved at gøre Vold paa Godtfolks Øren. Kun for at Dette des vissere kunde ske og for at vigtige Spørgsmaale kunde yderligere afhandles, maatte Man vel ønske, at det efter en Afhandlings Læsning stod Enhver frit for i ordenlig Samtale at gøre sin Indvending. Herved bortskræmmedes Stympere, men ei Den, der alvorlig troede han havde Noget at sige, herved nødtes Adskillige, som vil gælde i Menigheden, til at aabenbare deres Hjerters Tanker. Vil Man sige, at Saadant blev for vidtløftigt, da svarer jeg, at Biskoppen har baade Kald og Myndighed til at byde Tavshed, naar der kives usømmelig eller om Ord og ingen Ting, men føres Striden mandelig om de Stykker, som ere Mennesket vigtige i Tid og Evighed, da veed jeg, at ingen Mand, som er bekymret for sin og sine Brødres Vished i Troen og Haabet, vil lade sig Tiden falde lang, de Andre, lad dem fare! de have der Intet at gøre. For det Første havde det vist ingen Nød, at Forhandlingerne skulde virkelig blive langvarige, men kom en saadan Tid, da kunde de og gerne holde op, da havde Indretningen udvirket hvad den skulde, og Kæmperne fandt nok hinanden i aaben Mark.

Dette er en Censur, som kan tilraades, ikke den anden, som vilde, om muligt, kvæle Alt. Adskillige, som burde tale, vilde krympe sig ved at mestres af en Enkelt, uden at kunne tage til Genmæle, kedes ved et Arbejde, som maaske blev forsaavidt omsonst, finde en Undskyldning for den Trevenhed og Menneskefrygt, som i denne Vantroens Jubeldage er ei sjelden hos de overblevne Kristne; Adskillige, som seent bleve færdige, og hvis Røst netop da burde høres, holdtes borte, og for at Mødet ei skulde blive ganske maalløst, maatte Man da lade dem tale, som af smaavurn Forfængelighed oplode Munden til Snak og Vrævl. Alt Dette vilde skee, naar ogsaa Censorerne vare de mest oplyste og billige, men hvem der end keisedes til dette baade vanskelige og brydsomme Kald, vilde der altid blive Noget, og maaske meget med Ret paa deres Dom at udsætte, og hvad blev den rimelige Følge?

At Svaret om Censur falder ganske anderledes ud, naar der spørges om de Afhandlinger, paa hvilke Landemodet ligesom trykker sit Seigl ved at udgive dem, vilde jeg ikke engang omtale, dersom jeg ei med det Samme vilde anmærket, at her en langt strængere Censur burde finde Sted.

Saaledes har jeg da herved fremlagt min, maaske unødvendige men ei ugrundede Indsigelse i en Sag, der ei kan være nogen dansk Ven af Religion og Videnskaber ligegyldig. For min egen Skyld er det visselig

ikke, thi Kristendom maa blive forbuden, førend en Censor med Ret kan byde mig tie, og gør han det alligevel, skal vi derom nappes saa den første Gang, at han vel betænker sig den anden; men skulde end Ordet tages fra mig, er jeg dog rolig, thi kun Gud veed hvor min Tale kan være gavnlig, og der er Han mægtig til at oplade mig Dørren, om saa hele Helvede stod i Veien. Han, hvis Øie er over Menneskens Børn, vil ogsaa i denne Sag styre Alt til sin Ære og Sandhedens Fremgang, og jeg tør haabe, at den Mand, der plantede Træet, vil, efter Evne, vaage over det, saa det ei undergraves i den unge Alder; lad end nogle Frugter være ormstukne og vantrevne; de falde af og trædes under Fødder, nogle vil dog voxe og modnes til Vederkvægelse og Glæde paa den tunge Vandring.

N. F. S. Grundtvig.